

چطور بعضی‌ها بیشتر از تعداد انگشتان دست، زبان خارجی می‌دانند؟

یادگیری زبان‌های خارجی آن‌قدر سخت به نظر می‌رسد که خیلی‌ها به دانستن همان زبان مادری اکتفا می‌کنند، اما در این میان کسانی هم هستند ...

یادگیری زبان‌های خارجی آن‌قدر سخت به نظر می‌رسد که خیلی‌ها به دانستن همان زبان مادری اکتفا می‌کنند، اما در این میان کسانی هم هستند که نه تنها به یکی دو زبان خارجی، بلکه به بیش از 20 زبان زنده دنیا مسلط هستند! حتماً از خودتان می‌پرسید چطور ممکن است؟ چطور می‌شود این همه زبان‌های مختلف بلد بود و دیوانه نشد؟! گذشته از همه اینها، آخرش به این پرسش می‌رسید که آیا من هم می‌توانم مثل آنها باشم؟ در واقع، پرسش اساسی این است که آیا قابلیت چند زبانه‌شدن در همه انسان‌ها به‌طور یکسان وجود دارد یا فقط به عده خاصی با استعدادهای خارق‌العاده منحصر است؟

تصویر قلق‌های یادگیری چند زبان خارجی

چالش بزرگ

یادگیری زبان‌های خارجی، مغز را با چالشی بزرگ مواجه می‌کند. می‌گویند مغز انسان دارای چند سیستم حافظه است که همگی در یادگیری زبان‌های خارجی موثرند. از جمله این سیستم‌ها حافظه رویه و اعلانی است که اولی به تنظیم کارکرد ماهیچه‌ها برای تقویت لهجه و دیگری به یادگیری مطالب جدید کمک می‌کند. اگر به عنوان یک زبان آموز قصد دارید درست مثل بومی‌های زبان مقصد، روان و مسلط صحبت کنید، لازم است بجز نکات دستوری، حداقل ده هزار کلمه جدید یاد بگیرید، اما برای این که بتوانید همه ساختارها و کلمات جدیدی را که آموخته‌اید فقط در عرض چند ثانیه بر زبان جاری کنید، باید همزمان از کارکرد حافظه آشکار و پنهان بهره ببرید.

مزیت چند زبانه بودن

دانشمندان معتقدند یادگیری زبان‌های خارجی باوجود این که مغز را به چالش می‌کشد، مزیت‌هایی نیز به همراه دارد. نتایج مطالعات نشان داده است یادگیری زبان‌های خارجی ابتلا به زوال عقل (آلزایمر) را به تأخیر می‌اندازد. در یک مطالعه، دانشمندان حدود ۶۵۰ نفر را که مبتلا به آلزایمر بودند، بررسی کردند و دیدند آنها که دو زبانه بودند حدود 4/5 سال دیرتر از دیگران که غیر از زبان مادری زبان دیگری نمی‌دانستند به زوال عقل دچار شده بودند. توضیح این که چند زبانه بودن موجب تقویت قسمت‌هایی از مغز می‌شود که با کارکردهای اجرایی و تمرکز در ارتباط است و بهبود عملکرد آنها شروع زوال عقل را به تأخیر می‌اندازد.

آموزش آسان و رایگان

در زمانه‌ای زندگی می‌کنیم که آموزش زبان‌های خارجی بسیار آسان و فراگیر شده است. با گشتی در اینترنت متوجه می‌شوید چقدر راحت می‌توانید به ابزارهای مختلف مانند کتاب‌های الکترونیکی و نرم‌افزارهای آموزش زبان دسترسی داشته باشید. در گذشته که هیچ کدام از این امکانات وجود نداشت زبان آموزان فقط با حضور در کشورهای خارجی می‌توانستند آموخته‌هایشان را محک بزنند، اما اکنون به لطف پیشرفت فناوری می‌توانید هر زمانی که اراده کنید به خارجی زبان‌ها دسترسی داشته باشید و زبان مادری‌شان را از خود آنها یاد بگیرید. بسیاری از این امکانات رایگان است و این دیگر به خود شما بستگی دارد که چطور از آنها استفاده کنید.

در ادامه با معرفی تیم کیلی، آلی ریچاردز و بنی لویس راهکارهای پیشنهادی آنها را برای مدیریت همزمان زبان‌های مختلف مرور می‌کنیم.

زبان جدید، هویت جدید

تیم کیلی در جوانی تصمیم گرفت به کشورهای مختلف سفر کند. او از کلمبیا شروع کرد و آنجا بود که زبان‌های فرانسه، آلمانی و پرتغالی را یاد گرفت. سپس قبل از این که در ژاپن اقامت کند به سوئیس و اروپای شرقی سفر کرد. اکنون کیلی به 20 زبان زنده دنیا مسلط است و تقریباً همه آنها را در بزرگسالی یاد گرفته است.

کیلی مدتی است نگارش کتاب خود را با عنوان «عوامل اجتماعی، روان‌شناختی و تأثیرگذار در چند زبانه شدن» آغاز کرده است. او در این کتاب می‌گوید یادگیری زبان‌های خارجی با عمق شخصیت ما در ارتباط است. کیلی معتقد است با هر زبان جدیدی که یاد می‌گیرید تعریفی که از خودتان دارید، بازسازی می‌شود. وی معتقد است چند زبانه‌ها بسیار خوب می‌دانند چطور برای خودشان هویت جدید درست کنند. روان‌شناسان نیز تأیید می‌کنند کلماتی که صحبت می‌کنیم با هویت‌مان در ارتباط است. آنها می‌گویند هر زبانی با برخی هنجارهای فرهنگی که رفتارهای ما را شکل می‌دهد، گره خورده است. به عبارت دیگر، چند زبانه‌ها می‌توانند رفتارشان را مطابق با زبانی که صحبت می‌کنند، تغییر دهند.

کیلی معتقد است مقاومت در برابر فرآیند بازسازی هویت مانع یادگیری زبان‌های خارجی می‌شود. او در یک مطالعه از چینی‌هایی که قصد داشتند زبان ژاپنی یاد بگیرند پرسید تا چقدر حاضرند خودشان را جای دیگران بگذارند و باورهایی را که سال‌ها به داشتن آنها عادت کرده‌اند، متناسب با زبان جدید تغییر دهند؟ همان طور که انتظار می‌رفت مشاهده شد آنها که بیشتر تمایل داشتند خودشان را جای دیگران بگذارند و باورهایشان را با آنها وفق دهند عملکرد بهتری در یادگیری زبان دوم داشتند. علت این است که وقتی با یک جماعت همذات‌پنداری می‌کنید راحت‌تر می‌توانید زبانشان را یاد بگیرید.

کیلی می‌گوید وقتی برای خودتان هویتی تازه می‌سازید، دیگر آموخته‌های زبان جدید را با زبان مادری‌تان قاطی نخواهید کرد. او معتقد است باید برای هر یک از زبان‌های جدید و فرهنگ و تجربیات مرتبط با آنها یک خانه جدید در مغزتان درست کنید تا آموخته‌های تازه با زبان مادری‌تان قاطی نشود.

پاراگراف‌های موضوعی

آلی ریچاردز توانسته زبان‌های اسپانیایی، پرتغالی و کانتونی را بدون این که هرگز به آنها پا بگذارد، یاد بگیرد و معتقد است برای این که چندزبانه شوید مجبور نیستید مدام از این کشور به آن کشور سفر کنید. روشی که ریچاردز در یادگیری زبان پیشنهاد می‌کند ریشه در روان‌شناسی دارد.

او مدام از ذهنیت حرف می‌زند و ادعا می‌کند موفقیت یا شکست هر زبان‌آموز به ذهنیت او بستگی دارد. ریچاردز توضیح می‌دهد یادگیری زبان‌های خارجی به واقع کار سختی است، اما فقط کافی است شروع کنید تا همه چیز برایتان آسان شود. همیشه اولین گام سخت‌ترین گام است. او اضافه می‌کند هر کسی با ذهنیت خاص خودش قدم در مسیر زبان آموزی می‌گذارد و پیشنهاد می‌کند مربیان آموزش زبان به جنبه‌های روان‌شناختی و انگیزشی یادگیری زبان‌های خارجی توجه کنند.

راهکار دیگر ریچاردز این است وقتی دارید یک زبان جدید یاد می‌گیرید به نفع‌تان است زبان مادری‌تان را کنار بگذارید. انجام این کار شاید ابتدا سخت باشد، اما با این کار مجبور می‌شوید نه تنها به زبان مقصد صحبت کنید، بلکه فکر کردن‌تان نیز با همان زبان مقصد انجام شود. بعلاوه ریچاردز بسیار علاقه‌مند است از پاراگراف‌های موضوع‌بندی شده استفاده کند. او توضیح می‌دهد ابتدا باید پاراگراف مورد نظر را به قسمت‌های کوچک‌تر تقسیم کنید و بعد در طول روز هر زمان که وقت اضافه پیدا کردید آنها را مطالعه کنید. به این ترتیب می‌توانید پاراگرافی کامل را که مثلاً در مورد سرگرمی‌های مورد علاقه‌تان به زبان فرانسوی است تا پایان روز به طور کامل یاد بگیرید. ریچاردز اشاره می‌کند یکی از مزیت‌های یاد گرفتن پاراگراف‌های موضوع‌بندی شده این است که یاد می‌گیرید هر واژه‌ای در موضوعی خاص چطور استفاده می‌شود.

اعتماد به نفس داشته باشید

بنی لویس، صاحب بزرگ‌ترین وبلاگ آموزش زبان‌های خارجی است. او نه تنها به هفت زبان زنده دنیا مسلط است، بلکه زبان اشاره آمریکایی را نیز می‌داند و این برای کسی که ادعا می‌کند استعداد منحصر به فرد ذاتی در هیچ زمینه‌ای ندارد، دستاوردی بزرگ محسوب می‌شود. این مرد ایرلندی رمز موفقیت‌اش را در این می‌داند که به هیچ وجه از اشتباه کردن نمی‌ترسد. او از دانشجویانش می‌خواهد از همان روز اول، صحبت کردن به زبان مقصد را تمرین کنند. لویس می‌گوید: تعجب می‌کنم وقتی می‌بینم خیلی‌ها قصد یادگیری زبان خارجی دارند، اما نوعی از فعالیت‌های آموزشی را انتخاب می‌کنند که هیچ ربطی به حرف زدن ندارد.

بنی لویس معتقد است زبان‌آموزان نباید بیش از حد روی کتاب‌های دستور زبان و واژه‌نامه تمرکز کنند، زیرا این گونه تمرین‌های کتاب محور کمک چندانی به حرف زدن در محیط‌های واقعی نمی‌کند. از این جهت او علاقه‌مند است روش‌های کلاسیک آموزش زبان را کنار بگذارد و در عوض از تمرین‌های جدیدتر مثل نقش بازی کردن و امثال آنها استفاده کند تا زبان‌آموزان مجبور شوند آموخته‌هایشان را در قالب نقش‌هایی که بازی می‌کنند، محک بزنند. لویس توصیه می‌کند یک زبان‌آموز باید در درجه اول همه

موانع ذهنی و محدودیت‌های روانشناختی را که مانع تسلط او بر زبان مقصد می‌شود از میان ببرد و بعد با اعتماد به نفس کامل در مسیر قدم بگذارند و بدانند اگر هم اشتباه کردند، اشکالی ندارد.

نتیجه‌گیری

وقتی زبانی جدید یاد می‌گیرید، طبیعی است وارد دنیایی تازه می‌شوید که مناسبات آن شاید با زبانی که از کودکی با آن انس گرفته‌اید، متفاوت باشد. به نظر می‌رسد کسانی در این مسیر موفق‌ترند که نه تنها زبان مقصد، بلکه فرهنگ مردمی را که به آن زبان صحبت می‌کنند نیز یاد بگیرند. مهم‌تر این‌که از بد صحبت کردن و اشتباه کردن هراس نداشته باشند.

منابع: aan.com و BBC، fluentu.com

برای زبان آموزی هرگز دیر نیست

تا همین چندی پیش، دانشمندان علوم اعصاب بر باوری رایج که می‌گفت تسلط کامل بر زبان‌های خارجی در بزرگسالی امکان‌پذیر نیست اتفاق نظر داشتند، اما نتایج مطالعات جدید نشان می‌دهد از آنجا که زبان یک قابلیت ذاتی است، مغز انسان به طور طبیعی این قابلیت را در تمام طول زندگی حفظ می‌کند. این یعنی یادگیری زبان به سن خاصی محدود نیست. دانشمندان از این قابلیت مغز با عنوان شکل‌پذیری یاد می‌کنند. شکل‌پذیری یعنی مغز انسان می‌تواند اتصالات عصبی جدید شکل دهد. این روند در سن خاصی متوقف نمی‌شود و تا آخر عمر ادامه می‌یابد. پس نتیجه می‌گیریم یادگیری زبان‌های مختلف در هر سن و برای همه امکان‌پذیر است.

صدف دژآلود